

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต

นางสาวสุธารา คีสาลัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MISAPPROPRIATION OF IDENTITY

Miss Sutara Khisalang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Law Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

520474

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต

โดย

นางสาวสุธารา คีสาลัง

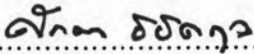
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

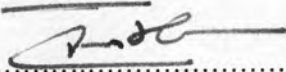
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธิตกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญเฏาะ)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

สุธารา คีสาลัง: การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวตนของผู้อื่นโดยทุจริต.
 (MISAPPROPRIATION OF IDENTITY)
 อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, 202 หน้า.

ปัจจุบันมีการนำสิ่งแสดงตัวตน (IDENTITY) ของผู้อื่นไปแสวงหาประโยชน์โดยทุจริตอย่างแพร่หลาย เนื่องจากการทำธุรกรรมต่างๆต้องการความสะดวกรวดเร็ว จึงกำหนดให้ผู้ทำธุรกรรมเพียงแต่แสดงสิ่งแสดงตัวตนเพื่อยืนยันตัวตนต่อผู้ที่ตนต้องการติดต่อด้วย การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวตนโดยทุจริตทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น นำบัตรประชาชนผู้อื่นไปเปิดบัญชีธนาคารเพื่อใช้บริการบัตร นำกรรมกรรมประกันสุขภาพของผู้อื่นไปใช้บริการทางการแพทย์ เป็นต้น การกระทำดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลแสดงตัวตนของผู้อื่นไปอ้างต่อบุคคลที่สามว่าตนคือบุคคลที่เป็นเจ้าของสิ่งแสดงตัวตนหรือได้รับมอบอำนาจ โดยที่เจ้าของที่แท้จริงไม่ได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะแสวงหาประโยชน์โดยทุจริต การกระทำดังกล่าวมาข้างต้นสร้างความเสียหายแก่เจ้าของสิ่งแสดงตัวตนและผู้อื่น

กฎหมายอาญาของไทยไม่มีบทบัญญัติที่สามารถครอบคลุมความผิดหลักกับการกระทำ ความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากแสดงตัวตนของผู้อื่น เมื่อเกิดการกระทำดังกล่าวขึ้น จึงจำเป็นต้องนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นๆที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ดังกล่าวมาบังคับ จากการศึกษาพบว่ากฎหมายที่มีอยู่ไม่มีความครอบคลุม เหมาะสมเพียงพอที่จะนำมาบังคับใช้กับการแสวงหาประโยชน์ได้ในทุกรูปแบบ ผู้วิจัยยังพบว่าในประเทศที่ต้องการความสะดวกและความน่าเชื่อถือของสิ่งระบุตัวตน ได้บัญญัติกฎหมายในรูปแบบที่สามารถใช้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นการประทุษร้ายต่อสิ่งแสดงตัวตนไว้อย่างรัดกุม ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยควรมีบทบัญญัติเฉพาะแก่การกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวตนของผู้อื่นโดยทุจริตที่ครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าวและควรกำหนดสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่เจ้าของสิ่งแสดงตัวตน ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการบัญญัติกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้มีประสิทธิภาพ

สาขาวิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต
 ปีการศึกษา 2552 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

4986308534 : MAJOR LAWS

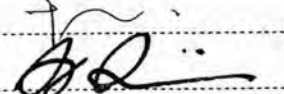
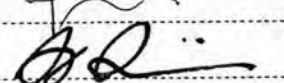
KEYWORDS : MISAPPROPRIATION / OTHER PERSON / IDENTITY

SUTARA KHISALANG : MISAPPROPRIATION OF IDENTITY.

ADVISOR : Associate Professor Dr. APIRAT PETCHSIRI, 202 pp.

True is the fact that nowadays a person's identity has been widely exploited to gain some illegal advantages. To conveniently and speedily facilitate transactions, law generally allows a person to enter into the transaction merely by presenting his or her self-identity to the other party of the transaction. The identity could be variedly unlawfully used; for instance, it can be used to run the process of opening a bank account, or to apply for a health insurance policy on which other persons can claim for medical service benefits, to name but a few. The fact that an offender commits the theft identity crime by claiming the victim's identity with the third party, and definitely without the victim's consent is not beyond the bounds of possibility of damage to the victim himself, his ownership and even others.

In Thailand, there has been no particular provision of criminal law against offences relating to identity theft. Only a few provisions of the current Penal Code, the Civil Code and some other laws are within the possibility of application to the offences. The study shows that the existing laws practically do not cover a myriad variety of actions pertaining to identity theft. Moreover, being presumably aware of both flexibility and credibility of a person's identity, some certain countries, as found out, have broadly and cautiously introduced the law against those illegal actions. Accordingly, Thailand should initiate an enactment of specific criminal provisions to combat crime against identity theft. Not only should such enactment cover the whole range of offences, but also establish an appropriate measure and civil liability for tort claimed by the victim. In this regard, the provision of identity theft should be enshrined in the existing Penal Code, which ultimately renders law enforcement in relation to this crime more effective, and last but most importantly, suppresses crime against identity theft.

Field of Study : LAWS Student's Signature
Academic Year : 2009 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้นั้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่าน รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ เป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลา อันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้โดยได้กรุณาตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้และได้ให้ความหวังใจต่อผู้เขียนโดยคอยสอบถามถึงความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนอยู่เสมอจนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่าน ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างมากที่ท่านได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่าของท่าน มารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนและยังได้ให้คำแนะนำและแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมยังได้ให้ข้อมูลและทัศนคติจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และกรุณาสับสนุนโครงร่างวิทยานิพนธ์และอนุเคราะห์ให้ผู้เขียนมีโอกาสได้จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

นอกจากนี้ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและขอขอบพระคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมา

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบขอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ท่านอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียนทุก ๆ ท่าน ตลอดจนผู้ที่มีอุปการะอื่น ๆ ที่ได้ให้ความรักความเมตตากรุณาจนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ตามความมุ่งหมายและหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.7 นิยามศัพท์.....	7
บทที่ 2 การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตในปัจจุบัน.....	8
2.1 นิยามและลักษณะของสิ่งแสดงตัวบุคคล.....	8
2.2 นิยามและลักษณะของสิ่งแสดงตัวบุคคล (Identity).....	14
2.2.1 ประเภทของสิ่งแสดงตัวบุคคล.....	18
2.2.1.1 สิ่งแสดงตัวบุคคลทางนิตินัย.....	18
2.2.1.2 สิ่งแสดงตัวบุคคลทางพฤตินัย.....	20
2.3 การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลและการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้ แสวงหาประโยชน์.....	20
2.3.1 การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลและการมีสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไว้ ในครอบครอง.....	20
2.3.1.1 วิธีที่ชอบด้วยกฎหมาย.....	21
2.3.1.2 วิธีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	22
2.3.2 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยทุจริต.....	31
2.3.3 ตัวอย่างการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้.....	33
2.3.3.1 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลประเภทนิตินัยของผู้อื่นไปใช้.....	33
2.3.3.2 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลประเภทพฤตินัยของผู้อื่นไปใช้.....	34

2.4 บุคคลผู้แสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น.....	37
2.5 ความเสียหายอันเกิดจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล.....	40
2.5.1 ความเสียหายอันเกิดจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล ต่อเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคล.....	40
2.5.2 ความเสียหายอันเกิดจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล ข้อมูลต่อประเทศ.....	44
บทที่ 3 มาตรการและกฎหมายที่เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล ของผู้อื่นโดยทุจริตในประเทศไทย.....	45
3.1 การนำประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้กับการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดง ตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต.....	45
3.1.1 การได้มา การทำขึ้น ครอบครอง จำหน่ายสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น.....	47
3.1.1.1 การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย..	47
3.1.1.2 การทำขึ้นซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลปลอม.....	48
3.1.1.3 การมีไว้ซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยมีเจตนาจะใช้ โดยทุจริต.....	51
3.1.1.4 การจำหน่ายสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น.....	52
3.1.2 การทำขึ้น ครอบครอง จำหน่ายเครื่องมือปลอมสิ่งแสดงตัวบุคคล.....	53
3.1.3 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคล ของผู้อื่นไปแสวงหาประโยชน์.....	54
3.1.3.1 การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย โดยมีเจตนาที่จะกระทำหรือสนับสนุน ยุยง การกระทำความผิด กฎหมาย.....	54
3.1.3.2 การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ.....	55
3.1.3.3 การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นเพื่อก่ออาชญากรรม.....	57
3.2 การนำกฎหมายอื่นมาบังคับใช้กับการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล ของผู้อื่นโดยทุจริต.....	58
3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	58
3.2.2 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	61
3.2.3 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526.....	63
3.2.4 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534.....	64
3.2.5 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549.....	67

3.2.6 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.....	68
3.2.7 ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.	68
3.3 การเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	74
บทที่ 4 มาตรการและกฎหมายที่เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล	
ของผู้อื่นโดยทุจริตในต่างประเทศ.....	78
4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	78
4.1.1 กฎหมายเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์	
จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต.....	82
4.1.1.1 ประมวลกฎหมายอาญาสหรัฐอเมริกา.....	83
4.1.1.1.1 องค์ประกอบความผิด.....	86
4.1.1.1.2 บทลงโทษ.....	87
4.1.1.1.3 นิยาม.....	89
4.1.1.2 มาตรการทางกฎหมายระดับมลรัฐ.....	91
4.1.1.2.1 องค์ประกอบความผิด.....	91
4.1.1.2.2 นิยาม.....	92
4.1.1.2.3 การคุ้มครองเหยื่อ.....	93
4.1.2 กฎหมายที่นำมาใช้ประกอบในการป้องกันและปราบปรามการแสวงหา	
ประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต.....	94
4.1.2 .1 Fair and Accurate Credit Transactions Act Of 2003	
(FACTA).....	94
4.1.2 .2 Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996	
(HIPAA).....	95
4.1.2.3 The Internet False Identification Act of 2000.....	97
4.1.2.4 Data Protection Law.....	97
4.1.2.5 Gramm-Leach-Bliley Financial Modernization Act 1999.....	97
4.2.2.6 The Social Security Confidentiality Act 2000.....	98
4.1.2.7 Privacy Act 1974.....	98
4.2.2.8 Drivers Privacy Protection Act.....	101
4.1.2.9 Electronic Funds Transfer Act.....	102
4.2.2.10 The Fair Credit Reporting Act of 1970.....	103

4.2 ประเทศสหราชอาณาจักร.....	105
4.2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 1998 (Data protection Act 1998).....	105
4.2.2 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน ค.ศ. 2006 (Identity Card Act 2006).....	109
4.2.3 พระราชบัญญัติการฉ้อโกง ค.ศ. 2006 (Fraud Act 2006).....	116
4.2.4 พระราชบัญญัติความผิดอันเกิดจากการปลอมแปลง ค.ศ.1981 (The Forgery and Counterfeiting 1981).....	119
4.2.5 พระราชบัญญัติลักทรัพย์ ค.ศ. 1968 และพระราชบัญญัติลักทรัพย์ ค.ศ. 1968 (Theft Act 1968,1978).....	121
บทที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายปัจจุบันกับการแสวงหาประโยชน์ จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตในประเทศไทย.....	123
5.1 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญากับการแสวงหาประโยชน์จาก สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต.....	123
5.1.1 การทำขึ้น ครอบครอง จำหน่ายสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น.....	125
5.1.1.1 การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย.....	125
5.1.1.2 การทำขึ้นซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลปลอม.....	126
5.1.1.3 การมีซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น.....	127
5.1.1.4 การจำหน่ายสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น.....	128
5.1.2 การทำขึ้น โอนย้าย ครอบครอง เครื่องมือทำสิ่งแสดงตัวบุคคลปลอม.....	129
5.1.3 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้แสวงหาประโยชน์.....	130
5.1.3.1 การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายโดยมี เจตนาที่จะกระทำหรือสนับสนุน ยุยงการกระทำผิดกฎหมาย.....	130
5.1.3.2 การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นให้ได้สินค้าและบริการ.....	131
5.1.3.3 การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นเพื่อก่ออาชญากรรม.....	132
5.2 ปัญหาการบังคับใช้แพ่งและพาณิชย์เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด.....	133
5.3 แนวทางการกำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคล.....	138
5.3.1 กำหนดพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	138
5.3.2 การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในการแสวงหาประโยชน์จาก สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต.....	141

	๗
	หน้า
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	143
6.1 บทสรุป.....	143
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	151
รายการอ้างอิง.....	153
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก. กฎหมายต่างประเทศ.....	157
ภาคผนวก ข. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	181
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	202